

## Tưởng niệm ngày Quốc hận 30 Tháng Tư – Liên hội Canada (Toronto-Ottawa-Montreal)



*Photo Lê Mạnh Tiến*

Bầu trời xám xịt từ tối hôm trước, tôi lo lắng nếu hôm sau mưa thì làm sao chúng tôi có thể làm lễ ngoài trời tại tiền đình quốc hội Ottawa được đây, trời cuối tháng tư ở Canada còn khá lạnh, ra ngoài còn phải khoác chiếc áo len khi trời nắng, hướng hồ là trời mưa có gió thì phải mặc áo của mùa đông để tránh cảm lạnh, mà nếu mặc áo dài với chiếc áo khoác dày cộm thì khó mà khoe dáng, tôi quyết định sẽ mặc áo ngắn với quần tây và đem theo áo dài để thay nếu trời không mưa.

Thấm thoát đã 51 năm sau ngày miền Nam bị cưỡng chiếm, 40 năm từ ngày đặt chân lên quê hương thứ hai Canada, tôi đều không dám “đối mặt” với những ngày lễ tưởng niệm 30/4, sợ mình không chịu đựng được sự căm phẫn lẫn đau đớn cho những người đã vượt biên, hy sinh trên biển cả, cũng như những người còn ở lại trong nước bị đầy đọa, tuyệt vọng... Tôi đều trốn tránh ngày lịch sử ấy!

Nhưng năm nay, đã hơn nửa thế kỷ, lòng tôi đã nguôi ngoai đôi chút, đã về hưu, ý nghĩ cũng già dặn hơn, tôi muốn đối diện, tận mắt nhìn, tận tai nghe và muốn nghe cả tiếng lòng mình có thực sự buông xuống mọi tội lỗi của những kẻ tự xưng chiến thắng đã đối xử dã man với kẻ bại trận?! Tôi sẽ phải tham dự!

Vừa đến metro Plamondon, 8:30 sáng, điểm hẹn gặp tất cả các đồng hương Montreal sẽ đi tham dự biểu tình ngày quốc hận ở Ottawa, từ xa tôi đã nghe tiếng

Việt, rất thân quen và gần gũi trong trái tim, mọi người hỏi thăm nhau, cười nói, hớn hở vì đã khá lâu chưa gặp lại; có những vị mặc đồ không quân, hải quân, bộ binh, đeo lon, chân đi bottes de saut thật oai hùng; xa xa những chị em đầu đội nón lá, mặc áo dài màu cờ vàng với ba sọc đỏ, lẫn với những chiếc áo dài đủ màu bay phất phới trong gió đông, làm đầu óc tôi vô tình trở về ký ức thân thương của Saigon vào những năm trước 1975...

Cơn gió lạnh buổi sáng âm u, muốn mưa của Montreal thổi ập đến bất ngờ làm tôi bừng tỉnh dậy, nhắc nhở tôi đang ở trên đất nước mà người ta gọi là “cái tủ lạnh biết đi”, xứ lá phong đã giang tay cứu mang một phần dân tộc tôi từ 51 năm nay, thời tiết, tiếng nói người bản xứ cũng như từng món ăn địa phương như đã thấm vào đời sống, ăn sâu vào da thịt của người tỵ nạn chúng tôi hồi nào không hay. Thế mà mỗi lần nghe tiếng nói thân yêu của quê hương, của người đồng hương vẫn làm lòng tôi quay quắt nhớ về cái xứ mùa hè nóng như đổ lửa, mùa mưa thì dai dẳng, rờn rã như đang giận hờn ai vậy!

Tôi xúc động thấy các bác lớn tuổi chống gậy cũng đi tham dự, cô chú, anh chị em tề tựu đúng giờ, có hai chiếc xe bus dài kiểu voyageur, có máy điều hòa không khí, tv để xem film, mỗi xe chứa khoảng 56 người.

Thấy một bác chống gậy, tôi hỏi:

-Bác khỏe để đi chứ ạ?

Bác mạnh miệng trả lời:

-Mình phải đi chứ! Đi, giờ cao cờ lên, đi cho mạnh mẽ, khí thế vì sẽ có livestream, để cho bọn “xâm lăng cướp đồ bên kia” biết họ có thật sự chiến thắng hay lợi dụng tình thế chính trị lộn xộn vào tháng Tư 1975, có lợi cho họ, rồi xua quân nhảy vào cướp giựt, chiếm đóng, bắt bớ, phong tỏa khắp mọi nơi. Tội chúng nhiều lắm! Đã viết sai lịch sử, cho thế hệ trẻ sau tưởng rằng miền Nam bị người Mỹ xâm lăng...

Những tiếng nói xôn xao, những câu chuyện kể xé lòng về vượt biên, hy sinh, mất mát, về sự chờ đợi bảo lãnh tưởng chừng tuyệt vọng, về thời gian bao cấp, những ngày kinh tế mới khổ sở, đầy đọa của chính người trong một nước, cùng dòng máu đỏ, dưới danh hiệu kẻ chiến thắng trừng phạt người thua cuộc!

Xe khởi hành vào lúc 9:00, sau vài lời giới thiệu ngắn ngủi của ban tổ chức, chúng tôi được nhận một phần ăn cho lúc đi hai tiếng từ Montreal đến Ottawa.

Trên xe suốt quãng đường đi, để mọi người không buồn ngủ, cũng như để giữ không khí thân mật, thoải mái, người thì kể chuyện vui, kể thì cho biết những chuyến du lịch tương lai của cộng đồng; một người trong ban văn nghệ bắt nhịp cho cả xe cùng đọc 5 bài hát để chuẩn bị trình bày ở Parliament Ottawa một chút nữa đây:

1/ Cờ ta bay trên Quảng Trị thân yêu, sáng tác: Lê Kim Hoa

...Nhà vươn lên, người vươn lên/ Quân bên dân xây tin yêu đời mới/ Đón nhau về, anh đưa em về Gio Linh, Cam Lộ, Đông Hà/ Sạch bóng thù, đồng ta xanh thắm nắng mới/ Vang câu hát tự do...

2/ Việt Nam quê hương ngạo nghễ, sáng tác: Nguyễn Đức Quang

...Ta khuyên cháu con ta còn tiếp tục làm người/ Làm người huy hoàng phải chọn làm người dân Nam/ Làm người ngang tang điếm mặt mày của trần gian/ Hỡi những ai gục xuống ngòi dẫy hùng cường đi lên...

3/ Việt Nam! Việt Nam, sáng tác: Phạm Duy

...Tình yêu đây là khí giới/ Tình thương đem về muôn nơi/ VN đây tiếng nói đi xây tình người/ VN! VN! / VN quê hương đất nước sáng ngời/ VN! VN! VN muôn đời.



*Photo Lê Mạnh Tiến*

4/ Đừng im tiếng, phải lên tiếng, sáng tác: Anh Bằng

...Không để đất vào tay quân cướp/ Dân tộc ta vùng lên anh dũng/ Sống oai hùng, sống kiên cường đòi lại biển Đông/ Đừng im tiếng mà phải lên tiếng/ Khi quân thù vào cướp quê hương/ Đoàn kết lại/ Tiêu diệt bá quyền thâm độc vô biên...

5/ Thẻ không phản bội quê hương, sáng tác: Cục Chính Huấn

...Quyết chiến, thẻ quyết chiến! quyết chiến/ Quyết không cần hòa bình đen tối/ Chẳng liên hiệp ngồi chung quân bán nước vong nô/... ta thà chết chứ không hề lui/ Quyết không hề phản bội quê hương...

Tiếng hát râm ran của cả xe lúc đầu còn nhỏ, dần dần vang to lên làm bầu không khí như được hâm nóng, lòng người thêm hưng phấn, có những cánh tay đưa lên:

-Quyết chiến, thẻ quyết chiến! Quyết chiến!

Xe chạy hình như mau hơn khi những câu hát hùng hồn của chúng tôi vang dội, xua bớt đi những xót xa thương cảm cho cảnh quê hương còn bị vùi dập dưới sự lãnh đạo của bọn cường quyền cướp đả, những trái tim, những ánh mắt trao nhau ngẫm nói lên sự đoàn kết cùng đứng lại bên nhau dưới lá cờ vàng, cùng sát vai “quyết đấu tranh đến khi nào đạt thành mong ước” (thẻ không phản bội quê hương).

Ba mươi tháng Tư của 51 năm sau vẫn để lại trong lòng người dân hải ngoại những chua xót không bao giờ nguôi, mỗi năm ngày tưởng niệm càng làm lớn hơn nữa, đông đảo hơn vì thế hệ này truyền đến thế hệ sau, các em trẻ có mặt cùng phụ huynh ngày càng đông; phải chăng vì xa quê hương, nỗi nhớ nhà, yêu đồng bào ngày càng dâng cao hơn trong mỗi người con hải ngoại?

\*\*\*

Chúng tôi dừng chân đầu tiên tại **Đài tưởng niệm các Nạn nhân của Chủ nghĩa Cộng sản – Canada, một Vùng đất tị nạn** (*Memorial to the Victims of Communism – Canada, a Land of Refuge*). Công trình này nằm gần các cơ quan liên bang quan trọng như Thư viện và Lưu trữ Quốc gia Canada (*Library and Archives Canada*) và Tòa án Tối cao Canada.

Tác phẩm "**Arc of Memory**" (Vòng cung Kỷ niệm) gồm hàng nghìn thanh kim loại sơn đen, nhọn chia ra tạo nên một cấu trúc điêu khắc ấn tượng, muốn nói phải dùng hàng vạn những gươm đao nhọn đầy lùi chế độ Cộng Sản hà khắc. Tượng đài đã chính thức được khánh thành vào tháng 12 năm 2024.

Cũng để tôn vinh hàng triệu người đã phải chịu đựng đau khổ dưới các chế độ cộng sản và ghi nhận vai trò của Canada như một nơi trú ẩn chính trị an toàn cho những người chạy trốn khỏi sự bắt công và đàn áp.



*Arc of Memory- Photo Trần Đình Na*



*Photo Lê Mạnh Tiến*

Đoàn người xe số 2 xuống cùng chụp hình lưu niệm, rồi tiếp tục trực chỉ đến tiền đình Quốc Hội Ottawa, nơi đó sẽ gặp gỡ thêm phái đoàn Toronto, Ottawa.

Những lá cờ vàng 3 sọc đỏ lớn nhỏ được giương lên, tự do, oai hùng bay trong gió, bên cạnh lá cờ nền trắng, lá phong đỏ của đất nước Canada, cả hai lá cờ thân yêu, làm tôi thật chạnh lòng; một quê hương nơi mình sinh ra lớn lên, phải bỏ bạn bè, ngôi nhà, trường học thân quen, vì bọn giặc đỏ, còn Canada nơi chốn bình an, tự do nhưng khác ngôn ngữ, lạnh giá! Nhìn hai lá cờ được trân trọng căng lên, bên

cạnh những biểu ngữ, tôi thật sự xúc động, từ thâm sâu nhất của trái tim, tự nhủ “sẽ có ngày một ngày thật gần, lá cờ vàng này được bay trở lại trên quê hương Việt Nam, nơi tôi đã sanh ra?”

Tôi vui sướng gặp chị Duy Hân đến từ Toronto, giữ vai trò MC cùng với Bác Sĩ Trần Lê Hồng Phúc, Chủ Tịch/Hội Người Việt Gatineau-Ottawa; tôi biết chị qua báo chí, bài vở, hình ảnh trên internet, hôm nay mới được diện kiến con người sống cho văn học nghệ thuật của chị.

Đặc biệt có sự hiện diện quan trọng của:

-Ông dân biểu Brad Redekopp: đối với cộng đồng người Việt không chỉ dừng lại ở việc ngoại giao mà còn là một "người bạn đồng hành" trong việc bảo vệ lịch sử, thúc đẩy quyền lợi di trú và tôn vinh văn hóa Việt Nam tại Canada.

- Ông dân biểu Kevin Waugh: sự hiện diện của ông tại các lễ kỷ niệm chính trị và văn hóa là minh chứng cho việc tiếng nói của cộng đồng người Việt luôn được lắng nghe và coi trọng tại Quốc hội Canada.

-Cựu thượng nghị sĩ Ngô Thanh Hải: luôn đấu tranh cho nhân quyền.

-Tiến sĩ Trương Công Hiếu: là một trong những người gốc Việt thành công và có tầm ảnh hưởng bậc nhất tại Canada, đặc biệt trong lĩnh vực kỹ thuật và công nghệ đúc tiền.

-Ông Trần Văn Đông: chủ tịch liên hội Canada, đến từ Saskatchewan

-Ông Trần Văn Nhã: Chủ tịch cộng đồng người Việt quốc gia vùng Montreal.

-Ông Vũ Quốc Hưng, Chủ Tịch Hội người Việt Toronto.

-Ông Tôn Ngọc Quang, Chủ Tịch Hội Người Việt vùng Kitchener-Waterloo-Guelph-Cambridge.

-Bà Hà Quyền, Cộng Đồng Người Việt Tự Do Ottawa.

-Bà Bác Sĩ Marie-Thérèse Nguyễn Hồng Nhung, Trưởng Khôi Sinh Hoạt Hội Y Sĩ Việt Nam (HYSVN) tại Canada, Trưởng Ban Giới Trẻ Cộng Đồng Người Việt Quốc Gia (CĐNVQG) vùng Montréal.

-Cô Thủy Tweedy Nguyễn, Đại Diện Ottawa Next Generation-Việt Thế Hệ Tiếp Nối.



*Photo Trần Đình Na*



*Photo Trần Đình Na*

Cùng nhiều những anh chị em có websites trên internet tranh đấu chống cường quyền Cộng Sản từ rất lâu nay, những người có vị trí xứng đáng trong xã hội, thành công trong đời sống, có gia đình và trái tim luôn tràn trề cho những thế hệ tương lai.

Tất cả mọi người nghiêm chỉnh với bài quốc ca Việt Nam, Canada, rồi đến “...Cờ bay, cờ bay oai hùng trên thành phố thân yêu/ Vừa chiếm lại đêm qua bằng máu/ Cờ bay, cờ bay tung trời ta về với quê hương/ Từng ngóng đợi quân ta tiến về...”

Một phút mặc niệm cho những quân dân cán chính đã nằm xuống vì tổ quốc, một phút tưởng nhớ đến những người đã vì tự do, bỏ nước ra đi, chết trên biển Đông, một phút cho những người còn ở lại đã hy sinh, bị đàn áp, tranh đấu chống nhà cầm quyền dã man.

Tất cả mọi người nghiêm trang, im lặng, đầu cúi xuống, thành tâm tưởng niệm.

Một làn gió lạnh thoáng qua, trong đầu tôi, từng lời ca vừa mới đây, cất cao bay lên không trung trước tiền đình Quốc Hội Ottawa, nơi ngọn lửa thiêng cháy mãi không bao giờ tắt như tiếng lòng, nguyện ước của toàn thể người dân hải ngoại từng trông đợi:

“Việt Nam quê hương đất nước sáng ngời

Việt Nam! Việt Nam! Việt Nam muôn đời”

Sỏi Ngọc,

Montreal, 2 May 2026

Hình do bs Trần V Cương:

[https://photos.google.com/share/AF1QipMJM9EFh\\_Qq-8Xw4INbPjiT18DHJgWkdsT6BkqzKkp90klHCQaeD5afSqlITCKsGw?key=MGdDeXNnSHRhV0ZSLVJ6YW5GdE1oc0dTmRPMUVn](https://photos.google.com/share/AF1QipMJM9EFh_Qq-8Xw4INbPjiT18DHJgWkdsT6BkqzKkp90klHCQaeD5afSqlITCKsGw?key=MGdDeXNnSHRhV0ZSLVJ6YW5GdE1oc0dTmRPMUVn)

Hình do Đình Na:

<https://photos.app.goo.gl/3ZTNH22jryjuczUH6>

Hình do Mạnh Tiến:

<https://photos.app.goo.gl/CfRbWRa4hVDdpD7r8>